

Alþingi
Erindi nr. Þ 128/1255
komudagur 24.2.2003

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Félagsmálanefnd Alþingis
b.t. Helgu E. Þórisdóttur
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík 24. febrúar 2003

Sam 045/2003 PS/sp
Tilv.: 215,0

Efni: Frumvarp til laga um vatnsveitur sveitarfélaga

Á fundi stjórnar Sambands íslenskra sveitarfélaga 21. febrúar, var lagt fram bréf félagsmálanefndar Alþingis, dags. 31. janúar 2003, þar sem óskað er umsagnar um frumvarp til laga um vatnsveitur sveitarfélaga, 422. mál.

Stjórnin samþykkti meðfylgjandi umsögn.

Virðingarfyllt
SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Þórður Skúlason
framkvæmdastjóri

Hjálagt: Umsögn um frumvarp til laga um vatnsveitur sveitarfélaga

Umsögn

Sambands íslenskra sveitarfélaga

Umsögn um frumvarp til laga um vatnsveitur sveitarfélaga, 422. mál.

Meginmarkmið með þessum lagabreytingum er að veita sveitarfélögum meira svigrúm varðandi rekstrarform vatnsveitna og að tryggja heimild til að taka arð í samræmi við það sem fram kemur í 4. mgr. 7. gr. sveitarstjórnarlaga. Stjórn sambandsins mælir með samþykkt frumvarpsins að teknu tilliti til eftirfarandi athugasemda:

Ekki er kveðið nægilega skýrt á um það í frumvarpinu í hvaða tilvikum sveitarfélög eiga einkarétt á að leggja og starfrækja vatnsveitu. Til að bæta úr þessum ágalla er lagt til að við frumvarpið bætist svohljóðandi ákvæði, sem verði 1. gr. frumvarpsins:

„1. gr. laganna verði svohljóðandi:

Í þéttbýli skulu sveitarfélög starfrækja vatnsveitu í þeim tilgangi að fullnægja vatnshörf almennings, heimila og atvinnufyrirtækja, þar á meðal hafna, eftir því sem kostur er, nema í þeim tilvikum sem um ræðir í 3. mgr.

Í dreifbýli er sveitarstjórn heimilt að starfrækja vatnsveitu, sbr. 1. mgr., og leggja í framkvæmdir við gerð hennar enda sýni rannsóknir og kostnaðaráætlanir að hagkvæmt sé að leggja veituna og reka hana.

Ákvæði þessara laga gilda ekki um vatnsveitur sem vatnsveitufélög eða aðrir starfrækja skv. ákvæðum vatnalaga, nr. 15/1923.

Ákvæði 4. gr. um einkarétt sveitarfélaga til að eiga og reka vatnsveitu gilda ekki um landsvæði þar sem ekki er talið hagkvæmt að leggja vatnsveitu, sbr. 2. mgr.”

1. gr.

Í b-lið 1. gr. frumvarpsins er ekki tekið tillit til þess að aðrir en sveitarstjórn geti átt eða starfrækt vatnsveitu. Til að bæta úr þessum ágalla er lagt til að ákvæðið verði svohljóðandi:

„Með orðunum stjórn vatnsveitu er í lögum þessum átt við þann aðila sem ber ábyrgð á daglegri stjórn vatnsveitunnar hvort sem um er að ræða sveitarstjórn, sérstaka stjórn vatnsveitu sem skipuð er skv. 2. mgr., eða annan þann aðila sem fer með málefni vatnsveitu skv. 3. eða 4. gr. laganna.”

2. gr.

Fyrsta málsgrein 2. gr. frumvarpsins kveður á um einkarétt sveitarfélaga á rekstri vatnsveitu og heimild þeirra til að framselja þann rétt. Fram kemur að framsal sé heimilt um ákveðið tímabil í senn með þeim skilyrðum og kvöðum sem ástæða

þykir til. Stjórnin telur rétt að skylda sveitarfélögin til að setja inn skilyrði og kvaðir varðandi eignarrétt á stofnkerfi vatnsveitu, verð til notenda veitunnar og innlausnarrétt. Hér er um mikilsverða hagsmuni að ræða og líklegt að framsal einkaréttarins verði til langs tíma. Tryggja verður hagsmuni sveitarfélaga og íbúa gagnvart því að stofnkerfið geti ávallt nýst íbúunum og sveitarfélaginu þar með. Jafnframt verður að tryggja möguleika komandi sveitarstjórna til að geta innkallað einkaréttinn t.d. ef rekstur og viðhald vatnsveitunnar er óviðunandi. Þá verður að tryggja hagsmuni íbúa sveitarfélagsins gagnvart gjaldtöku þar sem hér er um þjónustugjald að ræða og lögskyld verkefni sveitarfélaga sem ætlað er að sinna frumforsendu fyrir því að hægt sé að lifa í sveitarfélaginu. Í þessu sambandi verður að hafa í huga að íbúar eiga ekki annarra úrkosta vöð en að þiggja vatn frá viðkomandi vatnsveitu.

Því er lagt til að 1. mgr. 2. gr. frumvarpsins hljóði svo: „*Sveitarfélag hefur einkarétt á rekstri vatnsveitu og sölu vatns sem hún getur fullnægt innan staðarmarka sveitarfélagsins, sbr. þó ákvæði 2.-4. mgr. 1. gr. Einkaréttinn getur sveitarstjórn framselt stofnun eða fyrirtæki sem að meiri hluta er í eigu ríkis eða sveitarfélaga um ákveðið tímabil í senn. Við slíkt framsal er sveitarfélaginu skyldt að setja skilyrði varðandi eignarrétt á stofnkerfi vatnsveitu, verð til notenda veitunnar og innlausnarrétt sveitarfélags á einkaréttinum og eignum á tímabilinu auk annarra atriða sem sveitarstjórn telur nauðsynleg.*”

3. gr.

Ekki verða séð nein rök fyrir því að vatnsveitum sem ekki eru að öllu leyti í eigu sveitarfélaga verði heimilt að áskilja sér hærra arð en vatnsveitur sem að öllu leyti eru í eigu sveitarfélaga. Slíkt leiðir til óeðlilegs misræmis gagnvart íbúum landsins. Þá verður að hafa í huga að hér er um að ræða þjónustugjald vegna skylduverkefnis sveitarfélaga en slíkt gjöld mega ekki vera hærra en sá kostnaður sem almennt hlýst af því að veita þjónustuna. Samkvæmt 3. gr. frumvarpsins er þó heimilt að hafa gjaldið hærra sem nemur 7% af eigin fé og telst það ekki í andstöðu við stjórnarskrá og reglur um þjónustugjöld þar sem sérstök lagaheimild er fyrir því. Ef öðrum veitum en þeim sem alfarið eru í eigu sveitarfélaga er heimilt að taka meiri arð og þar með innheimta þjónustugjöld sem geta verið langt umfram kostnað væri að öllum líkindum um brot á stjórnarskránni að ræða auk þess sem slíkt samrýmist ekki reglum um töku þjónustugjalda.

Því er lagt til að 2. mál. 3. gr. falli út.

9. gr.

Vandséð er hvernig lokamálsliður ákvæðisins um að gjaldskrá þurfi staðfestingu eigenda eigi að vera í framkvæmd. Ekkert er getið um það hvort vatnsveita þurfi samþykki allra eigenda eða hvort samþykki meirihluta sé nóg eða jafnvel hvort einungis þurfi samþykki þeirra eigenda sem gjaldskráin snertir. Þar að auki er mjög óeðlilegt t.d. í hlutafélögum að samþykki eigenda þurfi fyrir tilteknum atriðum.

Venjan er sú að hluthafar hafa eingöngu vald á hluthafafundum og þá ræður tiltekinn meirihluti hluthafa. Þá er ljóst að þegar búið er að taka tillit til framangreindrar athugasemdar varðandi 3. gr. frumvarpsins að ekki er þörf á staðfestingu eigenda. Hagsmunir notenda vatnsveitu eiga að vera tryggðir með almennu hámarki vatnsgjalds, sbr. 5. gr. frumvarpsins, auk þess sem ekki er heimilt að taka hærra gjald en sem nemur kostnaði við stofnun og rekstur vatnsveitunnar, sbr. 9. gr. frumvarpsins. Þá er gert ráð fyrir því ef tekið verður tillit til athugasemda varðandi 2. gr. frumvarpsins að sveitarfélög setji skilyrði m.a. um verð til notenda veitunnar. Staðfesting eigenda er því óþörf og illframtæk.

Því er lagt til að lokamálsliður greinarinnar hljóði svo: *„Stjórn vatnsveitu skal auglýsa gjaldskrána og breytingar á henni á þann hátt sem venja er að birta opinberar auglýsingar í sveitarfélaginu.“*

Þannig afgreitt á fundi stjórnar sambandsins 21. febrúar 2003.

Þórður Skúlason
framkvæmdastjóri